

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-1-59 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 07-69/842-318
Karar Tarihi : 6.9.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : H.Hüseyin ÜNLÜ, Metin PEKTAŞ, Fatma ATAÇ

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: İhbar

20 **D. KARŞI TARAF** : - Coates Lorilleux Mürekkep ve Kimya San. Tic. A.Ş.
A.O.S. Bölgesi 10037 Sok.No. 4 Çiğli-İzmir

E. DOSYA KONUSU : Coates Lorilleux Mürekkep ve Kimya San. Tic. A.Ş.'nin hakim durumunu kötüye kullanarak rekabeti engellediği ve bozduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Kurum kayıtlarına 24.5.2007 tarihinde giren ihbar yazısında özetle;

30

- Türkiye'de matbaa mürekkepleri pazarında faaliyet gösteren en önemli teşebbüslerin ihbara konu olan Coates Lorilleux Mürekkep ve Kimya San. Tic. A.Ş. (Coates Lorilleux) ve Yaşar Holding bünyesindeki DYO Sadolin Mürekkep A.Ş. olduğu,

- Coates Lorilleux'un, Sun Chemical bünyesinde yer aldığı ve %85-90 pazar payıyla pazarda hakim konumda olduğu,

- Kendilerinin yaklaşık bir yıldır pazarda faaliyet gösterdiği ancak faaliyetlerinin Coates Lorilleux tarafından zorlaştırıldığı; Türkiye ve dünya pazarlarından temin etmek zorunda oldukları hammaddeleri, olması gerekenin çok üstünde fiyatlardan almak zorunda bırakıldıkları, bu hususta hammadde sağlayıcısı teşebbüslerin Coates Lorilleux'dan gelen telkinleri dikkate aldığı ve hammadde teminini aleyhlerine güçleştirdikleri,

40

- Coates Lorilleux firması yetkililerinin piyasada bulunan müşterilere, kendileri (ihbarcı) ile ticari ilişkiye girmemeleri yönünde telkin ve tehditlerde bulunduğu

ifade edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.5.2007 tarih ve 3638 sayı ile giren ihbar yazısı üzerine hazırlanan 29.8.2007 tarih ve 2007-1-59/İİ-07-HHÜ sayılı ilk inceleme raporu, 31.8.2007 tarih, REK.0.05.00.00-110/163 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-69 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; dosya konusu ihbar dilekçesinde; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edildiğine ilişkin iddiaların açıklığa kavuşturulması ve böylece bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi ve "Rekabet Kurumu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in 55/1. maddesi uyarınca mürekkep pazarında önaraştırma yapılması gerektiği ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 İhbar dilekçesinde ortaya konulan; Coates Lorilleux'un, piyasada faaliyet göstermeye çalışan ihbarcı şirketin hammadde alımlarını güçleştirmeye dönük eylemleri ve piyasadaki müşterilere bu şirket ile ticari ilişkiye girmemeleri yönündeki telkinleri, 4054 sayılı Kanun'un kapsamında değerlendirilebilecek bir nitelik arz etmektedir. Bu çerçevede, Coates Lorilleux'nun hakim durumda olduğu tespiti yapıldığı takdirde, söz konusu eylemlerin ihlal olabileceği düşünülmektedir.

İhbar başvurusunda yer alan iddiaların açıklığa kavuşması amacıyla raportörlerce ihbar başvurusunun sahibi ile 4.6.2007 tarihinde telefon görüşmesi yapılmış, yapılan görüşmede ihbarcı tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

70 *"Matbaalarda kullanılan üç tür mürekkep bulunmaktadır. Bunlardan ilki kitap, dergi, broşür, gazete v.b. basımında kullanılan ofset mürekkepleri, diğer ikisi ambalaj basımında kullanılan su ve solvent bazlı mürekkeplerdir. Bu ürünler kimyasal olarak farklılaşmaktadır. Birinin üretiminden diğerine geçilebilmesi önemli ölçüde yatırım maliyeti gerektirir.*

80 *Bizim ve Coates Lorilleux firmasının ürettiği, ihbara da konu ettiğim ürünler ambalaj mürekkepleridir. Türkiye'de bu üretimi gerçekleştirebilen bir diğer üretici de DYO'dur. Ambalaj mürekkepleri pazarında bizim kapasitemiz 70 ton iken, Coates Lorilleux sahip olduğu 1.800 ton kapasite ile pazarda lider ve hakim konumdadır. Bu firmanın %85-90 pazar payı olduğunu tahmin ediyorum. Bu rakamlar kendilerince de telaffuz edilmektedir. Pazarda faaliyet gösteren küçük çapta üreticiler de mevcuttur. Ancak bunların toplam pazar payı %5'i geçmemektedir.*

90 *Ambalaj mürekkebi pazarında hakim konumda bulunan Coates Lorilleux firması bu konumunu korumak ve güçlendirmek için rakiplerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştırmaya çalışmaktadır. Bu amaca yönelik olarak; birçoğu büyük yabancı firmalar olan hammadde sağlayıcılarıyla iletişim kurarak, rakiplerin hammadde alım fiyat ve şartlarını zorlaştırmaktadır. Söz konusu yabancı hammadde üreticilerinden ikinci sefer hammadde talep ettiğimizde yüksek fiyatlar ve zor alım şartlarıyla karşılaşmaktayız. Bunun sebebini sorduğumuz İsviçre menşeli hammadde üreticisi Ciba firmasının bir yetkilisi, Sun Chemical firmasından bu konuda baskı gördüklerini ifade etmiştir.*

07-69/842-318

Coates Lorilleux ayrıca piyasadaki ambalaj mürekkebi müşterilerine kendilerinden başkasıyla ticari ilişkiye girmemeleri, aksi takdirde ilerde küçük üreticiler piyasadan çekildiği zaman sıkıntı yaşayacakları yönünde telkin ve tehditlerde bulunmaktadır. Piyasadaki müşterilerin birçoğu bu durumdan şikayetçi olduklarını ve bizden alım yapmak istediklerini ancak söz konusu firmayla ilişkilerinin bozulmasını da göze alamadıklarını ifade etmektedir.

100 Pazardaki diğer önemli üretici olan DY0 da Coates Lorilleux agresif pazar davranışlarından zarar görmektedir.

Coates Lorilleux'un bağlı bulunduğu Sun Chemical Grubu 2004 yılında devraldığı CBS vasıtasıyla Gebze'de ofset mürekkep üretimi de gerçekleştirmektedir. Bu alanda da pazarda lider ve hakim konumdadır. Bizim ofset mürekkebi üretimimiz bulunmamaktadır."

Gerek ihbar dilekçesinden gerekse ihbarcı ile yapılan telefon görüşmesinden, Coates Lorilleux'un;

- 110
- Hammadde sağlayıcılarıyla iletişim kurarak, rakiplerin hammadde alım fiyat ve şartlarını zorlaştırmak,
 - Piyasadaki ambalaj mürekkebi müşterilerine kendilerinden başkasıyla ticari ilişkiye girmemeleri yönünde telkinde bulunmak,

suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği şüphesi uyanmaktadır. İhbar dilekçesinde yer alan bu iddiaların 4054 sayılı Kanun kapsamında bir önaraştırmanın açılması için ciddi ve yeterli olup olmadığının tespit edilebilmesi amacıyla raportörlerce ambalaj mürekkebi üreticileri ve müşterileriyle telefon görüşmeleri yapılmıştır.

120 **I.1. Ambalaj Mürekkebi Üreticileriyle Yapılan Telefon Görüşmeleri**

- 26.7.2007 tarihinde su bazlı mürekkep üreticisi (.....) San. Tic. Ltd. Şti. pazarlama sorumlusu ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

130 "Uzun yıllardır mürekkep üretim işi ile iştigal ediyoruz. Hem ambalaj mürekkebi hem de ofset mürekkebi üretimimiz bulunmaktadır ancak ağırlıklı olarak ambalaj mürekkebi (likit mürekkep ya da su bazlı mürekkep) üretiyoruz. Türkiye'deki toplam ambalaj mürekkebi tüketimi 1200-1600 ton olup bu ürünün Türkiye'deki ortalama fiyatı 2,5 Euro civarındadır.

Ambalaj mürekkepleri sektöründe küçük üreticiler hariç olmak üzere esas olarak beş firma faaliyet göstermektedir. Bu firmalar ve bizim tahminlerimize göre pazar payları aşağıdaki gibidir:

07-69/842-318

- 140 - Coates Lorilleux Mürekkep ve Kimya San. ve Tic .A.Ş. %40-50
- DYO %20
- BM Color %10
- Zigvert %10
- Diğer %10-20

Hammadde temininde zorluk yaşamıyoruz ancak maliyetlerimiz Coates Lorilleux'den biraz yüksek oluyor. Ancak bunun çok ciddi bir dezavantaj olduğunu düşünmüyorum.”

- 150 - 2.8.2007 tarihinde su bazlı mürekkep üreticisi (.....) San. Tic. Ltd. Şti. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

“Su bazlı mürekkep üretimi işi ile iştigal ediyoruz. Çok küçükler dışında bu pazarda faaliyet gösteren, Coates Lorilleux, DYO ve Tayf Kimya olmak üzere üç firma vardır. Bu firmaların tahmin pazar payları sırasıyla %60, %25-30, %10-15'tir. Bu üreticilerin ürünleri arasında bazı kalite spesifikasyonları bakımından farklılıklar bulunmaktadır. Bununla birlikte tüm üreticilerin ürünleri ikamedir. Coates Lorilleux'un fiyatları marka gücünden dolayı biraz yüksektir. Kalitemizi kanıtladığımız sürece müşteriye ulaşmakta sorun yaşamıyoruz.”

- 160 Ambalaj mürekkebi pazarında faaliyet gösteren küçük ölçekli bu iki teşebbüsle yapılan telefon görüşmelerinde ifade edilen hususların ihbarcının ifadeleriyle aynı yönde olmadığı anlaşılmaktadır.

I.2. Ambalaj Mürekkebi Müşterileriyle Yapılan Telefon Görüşmeleri

- 2.8.2007 tarihinde (.....) San. Tic. A.Ş. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

- 170 *“Üretimimizde su bazlı mürekkep kullanıyoruz. Türkiye'de pazarda faaliyet gösteren DYO ve Coates Lorilleux var. Biz alımlarımızı Coates Lorilleux'den yapmaktayız. Bu firma üretimini İzmir'de yaptığı için bizim için temin kolaylığı oluyor. Başka üreticiye ihtiyaç duymuyoruz.”*

- 30.7.2007 tarihinde (.....) San. Ltd. Şti. satın alma sorumlusu ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

- 180 *“Dasa olarak su bazlı mürekkep kullanıcısıyız. Mürekkep sektöründe faaliyet gösteren belli başlı firmalar Coates Lorilleux, DYO, İlkim Kimya, Tayf Kimya'dır. Bu firmalar arasında Coates Lorilleux yaklaşık %90 pazar payıyla lider konumdadır.*

Bu üreticilerin ürünleri arasında kalite farkları bulunmaktadır. Ambalaj üreticisi açısından mürekkep ürününde direnç ve parlaklık önem arz eder. Fiyat ve kalite performansı açısından bizim üretime en uygun mürekkebi Coates Lorilleux firması üretmektedir. Bu nedenle alımlarımızı büyük ölçüde bu üreticiden yapmaktayız. Zaman zaman DYO'dan da alım yaparız.”

- 2.8.2007 tarihinde (.....) San. Tic. A.Ş. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

190

“Uzun yıllardır su bazlı mürekkep kullanıcısıyız. Mürekkep alımlarımızı İzmir’de üretim yapan DYO ve Coates Lorilleux ile İstanbul’da faaliyet gösteren ancak adını şu an hatırlayamadığım bir firmadan yapıyoruz. Coates Lorilleux’nun pazar payının yüksek olduğunu tahmin ediyorum. İsteddiğimiz her üreticiden kolaylıkla ürün temin edebiliyoruz.”

- 30.7.2007 tarihinde (.....) Ltd. Şti. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

200

“Karton ambalaj üretimi gerçekleştiriyoruz. Bu üretimimizde su bazlı mürekkep kullanıyoruz. Bu mürekkep alımlarımızı genellikle Coates Lorilleux firmasından yapıyoruz. Coates Lorilleux ürün çeşitliliği ve kalite açısından bizi tatmin etmektedir. Fiyatlardan da genel olarak memnunuz. Bu anlamda başka üreticiye ihtiyaç duymuyoruz.”

- 30.7.2007 tarihinde (.....) San. Tic. A.Ş. satın alma yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

210

“Su bazlı mürekkep kullanıcısıyız. Mürekkep alımlarımızı büyük ölçüde Coates Lorilleux firmasından yapmaktayız. Bu firmanın fiyatları ve ürünlerinin kalitesini uygun buluyoruz. Ancak ihtiyaç duyduğumuzda başka üreticilerden de kolaylıkla mürekkep temin edebilmekteyiz.”

- 15.8.2007 tarihinde su bazlı mürekkep kullanan (.....) San. Tic. A.Ş. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

220

“Coates Lorilleux firması ile çalışıyoruz. Boya kalitesi, hizmet kalitesi ve fiyatlarının uygun olması bu firmayı tercih etmemizde etkili oldu. Başka firmalarla da çalışmamızın önünde bir engel yok ancak bu firma ile çalışmaktan memnunuz Piyasada Coates Lorilleux’dan başka DYO, İlkim gibi firmaların olduğunu biliyoruz. Teşebbüslerin pazar payı hakkında bilgimiz yok.”

- 15.8.2007 tarihinde su bazlı mürekkep kullanan (.....) San. ve Tic. A.Ş. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

230

“Ürünlerimizde su bazlı mürekkep kullanılmaktadır. Mürekkebi Coates Lorilleux’dan alıyoruz. Boya kalitesi, özel renk tercihlerini karşılama kapasitesi, hızlı, aksamayan hizmeti ve ödemelerdeki rahatlıktan dolayı bu firma ile çalışıyoruz. Tekirdağ ve çevresinde su bazlı mürekkep kullanan üç firmadan ikisi Coates Lorilleux ile çalışmaktadır, dolayısıyla tahminen %75’e yakın bir pazar payı var. Coates Lorilleux’dan başka firmalarla da çalışabiliriz ama değiştirmeyi düşünmüyoruz.”

07-69/842-318

- 15.8.2007 tarihinde su bazlı mürekkep kullanan (.....) San. A.Ş. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde teşebbüs yetkilisi aşağıdaki hususları ifade etmiştir;

240 *“DYO, Coates Lorilleux ve Fısat firmaları ile çalışıyoruz. Bizim kendi mürekkep hazırlama mutfağımız var. Bu mutfağı Fısat kurduğu için daha çok Fısat ile çalışıyoruz. Fısat’ın pazarda %50-60’lık bir payı olduğunu düşünüyoruz. Çalıştığımız firmaların satış politikalarından memnunuz. Bu üç firma bizim için birbirinin alternatifi firmalardır.”*

- (.....) San. Tic. A.Ş. satın alma yetkilisi tarafından telefon görüşmesini müteakip gönderilen e-posta’da aşağıdaki hususlara yer verilmiştir;

250 *“Oluklu mukavva işinde kullanılan su bazlı mürekkebi halen Coates Lorilleux ve DYO firmalarından temin etmekteyiz. Bunların dışında zaman zaman teklif veren daha küçük çaplı firmalar olmakla birlikte istediğimiz kalite ve servisi verebilecek başka bir üretici olmamıştır. Ancak geçen aydan beri İkim Kimya isimli bir firmadan numuneler aldık ve testleri yapmaktayız, ilk sonuçlar olumlu çıktı, testlerimiz devam ediyor., Bu sektörde en büyük firmaların Coates Lorilleux ve DYO olduğunu biliyoruz, kesin olarak bilmemekle beraber Coates Lorilleux firmasının pazar payının %50 üzerinde olduğunu duyuyoruz.*

Yurt dışından mürekkep ithalatı mümkün, özellikle pasta alıp kendi ‘dispenser’ sistemlerinde mürekkep üreten kullanıcılar için ithalat daha yapılabilir bir yöntem. Ancak, bizim sektörümüzde termin sürelerinin çok kısa olması, mürekkep temininin kısa sürede yapılabilmesini gerektiriyor, uzun termin süresi nedeni ile ithalat yapmak bizim için zor. Yüksek stokla çalışmak da hem maliyetli, hem de yeni renkler için sorunu çözmüyor.

260 *Bahsedilen iki büyük üretici arasında çok önemli bir kalite farkı yok, sadece bazı renklerde ikisinden birini kullanmak durumunda kalıyoruz. Bunun nedeni de iki firmanın bazı renkleri aynı üretememesi.*

İstediğimiz kalite ve servis şartları sağlandığı sürece bizim üretimimiz açısından belli bir ürün kullanma zorunluluğu yok.

Halen çalışmakta olduğumuz iki firmadan mürekkep temininde bir sorun yaşamıyoruz.”

270 *Ambalaj mürekkebi üreticileri ve bu ürünün müşterisi konumundaki teşebbüslerle yapılan görüşmelerde; Coates Lorilleux’nun pazarda önemli bir pazar payına sahip olduğu ifade edilmiş, ancak bu teşebbüse yönelik olarak ihbar dilekçesinde yer alan iddiaları doğrulamamakta, bu iddiaların tam aksi ifade edilmektedir.*

Bu çerçevede, Coates Lorilleux’nun 4054 sayılı Kanunda yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirip gerçekleştirmediğinin tespiti için, aynı Kanununun 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılması veya soruşturma açılmasının gerekmediği kanaatine varılmıştır.

07-69/842-318

J. SONUÇ

280 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu şikayet ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.